

DERINIMO PAŽYMA
DĖL ŠILUMOS KAINŲ NUSTATYMO METODIKOS PAKEITIMO
 2018 m. gruodžio 27 d.

Eil. Nr.	Pastabos ir pasiūlymais	Pastabų / pasiūlymų vertinimas
1.	Uždaroji akcinė bendrovė „Litesko“ 2018-12-19 raštas Nr. 1.3-1177	
1.1.	<p>Kaip jau įprasta Komisijai, pastabų Nutarimo projektui pateikimui suteikiamas nepagrįstai trumpas terminas. Todėl įmonės neturi galimybių įdėmiai išnagrinėti pasiūlymus ir įvertinti juos bei pateikti argumentuotas pastabas bei siūlymus.</p>	<p>Komentaras. Viešojo konsultavimosi dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) teisės aktų projektų taisyklių, patvirtintų Komisijos 2011 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. O3-350 „Dėl Viešojo konsultavimosi dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos teisės aktų projektų taisyklių patvirtinimo“, 13 punkte numatyta, kad išvados, pastaboms ir (arba) pasiūlymams pateikti suteikiamas protingumo kriterijų atitinkantis terminas, atsižvelgiant į kituose teisės aktuose įtvirtintus teisės aktų projektų rengimo terminus, pakeitimo projekto apimtį, pakeitimų pobūdį (redakciniai ar esminiai pakeitimai) ir kitus kriterijus. Komisijos vertinimu, atsižvelgiant į pakeitimų apimtį, tai jog įstatymai, dėl kurių atliekami pakeitimai, priimti tik 2018 m. gruodžio 18 d., bei tai, jog minėtuose įstatymuose numatyta, kad Komisija iki 2018 m. gruodžio 31 d. priima įstatymams įgyvendinti reikalingų teisės aktų pakeitimus, viešosios konsultacijos trukmė yra pakankama ir pagrįsta.</p>
1.2.	<p>Dėl Komisijos nutarimo „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2018 m. vasario 28 d. nutarimo Nr. O3E-55 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. O3 96 „Dėl Šilumos kainų nustatymo metodikos“ pakeitimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – Projektas). Papildant Šilumos kainų nustatymo metodiką 58.45.1¹ papunkčiu įvedamos naujos sąvokos kurių nėra kituose ar aukštesnės galios teisės aktuose. Kaip pavyzdį galima paminėti sąvoką „<i>paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje svertinių kainų skirtumo suma</i>“.</p>	<p>Komentaras. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme (toliau – Įstatymas) 22 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad keičiantis šilumos ir (ar) karšto vandens kainoms, šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjai bei šio įstatymo 10 straipsnio 3 dalyje numatyti nepriklausomi šilumos gamintojai iki mėnesio 25 dienos viešai informuoja vartotojus, savivaldybes bei Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją (toliau – Komisija) apie apskaičiuotas šilumos ir karšto vandens kainas. Šilumos ir karšto vandens kainos įsigalioja nuo kito mėnesio pirmos dienos.</p>

		<p>Taigi, ūkio subjektas skaičiuodamas šilumos kainą ateinančiam mėnesiui, skaičiavimuose taiko mėnesio, einančio prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, kuro kainas bei paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš šilumos kainos skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje svertinių kainų skirtumą procentais. Darytina išvada, ūkio subjektas, 2019 m. vasario mėnesį skaičiuodamas šilumos kainą 2019 m. kovo mėnesiui, skaičiavimuose vertins 2019 m. sausio mėnesio gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainą ir paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš 2019 m. vasarį, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje vidutinių svertinių kainų skirtumą procentais, t. y. 2018 m. vasario 1 d. – 2019 m. sausio 31 d.</p> <p>Be to, atkreiptinas dėmesys, kad mėnesio sąvoka nėra specifinė ir suprantama taip, kaip vartojama bendrinėje lietuvių kalboje. Atsižvelgus į tai, bei įvertinus tai, kad žodžių junginio „paskutinių dvylikos mėnesių“ prasmę galima suprasti iš pateikto punkto turinio, nėra tikslinga papildomai apibrėžti „paskutinių dvylikos mėnesių“ sąvokos.</p>
1.3.	<p>Aukščiau nurodyta sąvoka ne tik nėra naudojama aukštesnės galios teisės aktuose, reglamentuojančiuose šilumos sektoriaus kainodarą bei reguliavimą, bet ir yra visiškai neaiški. Visų pirma nėra aišku ką reiškia pirkimų ir pardavimų pavedimų biržoje svertinė kaina. Paprastai naudojam sąvoka vidutinė svertinė kaina, reiškianti kiekių ir kainų sandaugų sumą padalinant iš kiekių sumos. Jei vis dėl to a mintyje kad tai yra vidutinė svertinė kaina, tuomet nėra aišku kaip ji skaičiuojama: a) ar kaip konkrečių pardavimo ir pirkimo pavedimų kiekių sumos; b) ar vertinami ne konkretūs pavedimai bet jų vidutinės reikšmės už konkretų periodą (pvz. mėnesį)?</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Atsižvelgiant į pateiktą pastabą, patikslintas Projekto 1 papunktis ir išdėstytas taip:</p> <p>„<...> 58.4.5.1¹. nustatytas kaip vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, ir paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje vidutinių svertinių kainų skirtumo suma, tačiau ne daugiau kaip 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą. Jei Ūkio subjekto atitinkamo mėnesio faktiškai pirktų gamtinių dujų (žaliavos) kaina yra žemesnė už vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, ir paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš galutinių šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą,</p>

		<p><i>gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje vidutinių svertinių kainų skirtumo sumą, neviršijančią 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje, galutinės šilumos kainos skaičiavimuose taikoma faktinė gamtinių dujų (žaliavos) kaina. Vidutinė gamtinių dujų (žaliavos) biržos rinkos kaina atitinka gamtinių dujų biržos operatoriaus skelbiamą mėnesio Baltijos šalių gamtinių dujų kainų indeksą Lietuvos prekybos aikštelėje (BGSi Lithuania). Paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš galutinių šilumos kainų skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje vidutinių svertinių kainų skirtumas atitinka gamtinių dujų biržos operatoriaus skelbiamą skirtumą Lietuvos prekybos aikštelėje; <...>“.</i></p> <p>Vidutinė svertinė kaina skaičiuojama įvertinant visus paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, pavedimus gamtinių dujų biržoje Lietuvos prekybos aikštelėje.</p>
1.4.	Neaišku ar skaičiavimuose naudojama visų ir realizuotų, ir nerealizuotų pavedimų pirkti ir parduoti kainos ar tik realizuotų arba tik nerealizuotų pavedimų.	<p>Komentaras. Skaičiavimuose naudojami visų, t. y. realizuotų ir nerealizuotų pavedimų pirkti ir parduoti gamtines dujas kainos ir kiekiai.</p>
1.5.	Visiškai nesuprantama aukščiau nurodytos sąvokos dalis „ <i>kainų skirtumo suma, neviršijanti 105 proc. vidutinės rinkos kainos</i> “. Pagal tai, kaip nurodyta 58.4.5.1 ¹ papunkčio projekte, paskaičiavus „kainų skirtumo sumą“ per 12 mėnesių gausime skaičių kuris gali keleriopai skirtis nuo gamtinių dujų biržos ar rinkos kainos. Pvz. vidutinių svertinių kainų skirtumas kiekvieną mėnesį sudarys 10 Eur/MWh ir toks skirtumas išliks kiekvieną mėnesį toks pats. Tai per 12 mėnesių kainų skirtumo suma sudarys 120 Eur/MWh (10*12), o tai reikšmingai daugiau nei gamtinių dujų rinkos kaina. Ir su šiuo rodikliu turi būti lyginamos gamtinių dujų įsigijimo pagal dvišales sutartis kainos.	<p>Komentaras. Atsižvelgiant į pateiktas pastabas patikslintas Projekto 1 punktą (žr. 1.3 pastabos vertinimą). Papildomai paaiškiname, kad siūlomoje Metodikos 58.4.5.1¹ papunkčio redakcijoje kalbama ne apie paskutinių 12 mėnesių gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje vidutinių svertinių kainų skirtumo sumą, kaip nurodyta pateiktoje pastaboje, o <u>apie konkrečiau mėnesio vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos ir paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje vidutinių svertinių kainų skirtumo, sumą.</u></p>
1.6.	Jei tinkamai suprantame siūlomus pakeitimus, visi rinkos dalyviai turės savo faktines gamtinių dujų žaliavos įsigijimo kainas lyginti su	<p>Komentaras. Komisija šią informaciją skelbs viešai savo tinklapyje www.regula.lt.</p>

	tam tikrais, visiems vienodais rodikliais (aprašyti 58.4.5.1 ¹ papunktyje), atitinkamai siūlome Komisijos tinklapyje skelbti šiuos rodiklius, tai leistų užtikrinti, jog visi rinkos dalyviai palyginimą atliktų su tapačiais rodikliais ir nebūtų kažkokių vertinimo klaidų dėl neteisingai suprastos sąvokos ir pan.	
1.7.	Prašome nurodyti kur konkrečiai / kokioje ataskaitoje dujų biržos operatorius skelbia skirtumą Lietuvos prekybos aikštelėje (58.4.5.1 ¹ papunkčio paskutinis sakinys).	Komentaras. Gamtinių dujų biržos operatorius minimą informaciją pradės skelbti savo tinklalapyje https://www.getbaltic.com/ įsigaliojus šiems pasikeitimams.
1.8.	Siūlomose 58.4.5.1 ¹ ir 58.4.5.1 papunkčių redakcijose niekaip neįsivertina akcizo sąnaudos, kurios yra gamtinių dujų žaliavos kainos dalis. Taip pat niekaip neregamentuojamos dujų balansavimo sąnaudos.	Komentaras. Primename, kad Komisija 2016 m. vasario 11 d. paskelbė viešąjį išaiškinimą „Dėl gamtinių dujų akcizo sąnaudų įvertinimo šilumos kainoje“, kuriame paaiškinta, kad gamtinių dujų akcizo įvertinimas šilumos kainoje, gamtinių dujų akcizą pridėdant prie bendros gamtinių dujų kainos (Eur/MWh) ir kiekvieną mėnesį įskaičiuojant į šilumos kainą. Balansavimo sąnaudos įvertinamos vadovaujantis Metodikos 58.4.5 papunkčio nuostatomis.
1.9.	Naujai pasiūlytoje Šilumos kainų nustatymo metodikos 58.4.5.1 ¹ papunkčio redakcijoje gamtinių dujų, perkamų pagal dvišales sutartis, kaina turi atitikti abi papunktyje nurodytas sąlygas, t. y. turi būti mažesnė už atitinkamo mėnesio dujų rinkos kainą ir paskutinių 12 mėnesių svertinių kainų skirtumo sumą, neviršijančią 105 proc. rinkos kainos. Iš to kas nurodyta nesuprantama, ar Komisija pripažins pagrįstomis sąnaudomis jei dujų kaina tenkins pirmą sąlygą, bet netenkins antros ar atvirkščiai. Paprastai įsigyjant gamtines dujas ne biržoje yra skelbiamas konkursas. Konkurse pasiūlymų teikėjai pateikia kainos formules. Skaičiuojant faktiškai perkamų gamtinių dujų kainas konkretų mėnesį kainos kinta priklausomai nuo kainų pokyčių energetinių resursų rinkose, valiutų skirtumų ir kt. Taikomas kelių mėnesių (pvz. šešių mėnesių) energijos išteklių rinkos kainų vidurkis. Taikant tokią formulę kainos pagal dvišales sutartis objektyviai gali skirtis nuo spot rinkoje susiformavusių kainų konkretų mėnesį, tačiau tik praėjus 12	Komentaras. Siūlomoje Metodikos 58.4.5.1 ¹ papunkčio redakcijoje numatytos dvi sąlygos: 1) atitinkamo mėnesio faktiškai pirktų gamtinių dujų (žaliavos) kaina yra žemesnė už vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, ir paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš galutinių šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje vidutinių svertinių kainų skirtumo, sumą; 2) jeigu pirmoje sąlygoje numatyta suma viršija 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje, gamtinių dujų (žaliavos) kaina ribojama 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje. Taigi, pirmoji sąlyga gamtinių dujų (žaliavos) įsigijimo ne gamtinių dujų biržoje kainai taikoma tais atvejais, kai pagal pirmą sąlygą apskaičiuota gamtinių dujų (žaliavos) įsigijimo kaina yra mažesnė už 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje. Jei pagal pirmą sąlygą apskaičiuota gamtinių dujų (žaliavos) kaina yra

	mėnesių laikotarpiui galima įvertinti ar tos kainos buvo mažesnės ar didesnės nei rinkos kainos už tą patį 12 mėnesių laikotarpį.	didesnė už 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje, ši kaina ribojama 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje.
1.10.	Nėra aišku pagal kokį šilumos kainos nustatymo metodikos punktą vertinti Bendrovės filialo „Druskininkų šiluma“ įsigyjamų gamtinių dujų sąnaudas, kai šio filialo gamtinių dujų poreikiui užtikrinti negalima pasinaudoti gamtinių dujų biržos paslaugomis šio regiono gamtinių dujų sistema yra izoliuota nuo visos Lietuvos gamtinių dujų sistemos ir šiame regione nėra galimybės nustatyti gamtinių dujų rinkos kainos. Gamtinės dujos įsigijamos iš vieno tiekėjo, parinkto konkurso būdu ir tokia kaina negali būti ribojama pagal kitiems šilumos tiekėjams taikomus principus.	Komentaras. Įstatymo 32 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kuro, naudojamo šilumos ir (ar) karšto vandens gamybai, sąnaudų įtraukimo į šilumos ir (ar) karšto vandens kainą <u>ribojimas pagal vidutinę biokuro biržos kainą ir (ar) gamtinių dujų biržos kainą nėra taikomas tais atvejais, kai energijos išteklių biržoje dėl objektyvių priežasčių nebuvo galima įsigyti reikalingo atitinkamos biokuro rūšies kiekio ar jo dalies ir (ar) gamtinių dujų biržoje nebuvo galima įsigyti reikalingo gamtinių dujų kiekio.</u>
1.11.	Šilumos kainų nustatymo metodikos 58.4.5.1 papunkčio projekte numatyta, kad dujų pirkimo kaina apskaičiuojama vadovaujantis Metodikos 58.4.5.1 ¹ , 58.4.5.2 ¹ ir 58.4.5.4 ¹ papunkčių nuostatomis. Tačiau 58.4.5.2 ¹ papunktyje apie gamtines dujas niekaip nepasisakoma, aprašomi tik biokuro rūšių ir kitų kuro rūšių skaičiavimai. Pažymėtina, kad iki šiol buvo laikoma, kad kitos kuro rūšys, tai kuro rūšys išskyrus gamtines dujas ir biokurą. Analogiškas traktavimas įvirtintas ir Energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių informacijos teikimo taisyklių 19-21 prieduose.	Atsižvelgta. Atsižvelgiant į pateiktą pastabą, patikslintas Projekto 1 papunktis ir išdėstytas taip: <i>„<...> 58.4.5.2¹. nustatyta kaip 90 proc. vidutinės atitinkamos biokuro rūšies rinkos kainos, gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos ar kito kuro rūšies (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš galutinių šilumos kainų skaičiavimą, jei Ūkio subjekto faktinė (apmokėta pagal sutartis) atitinkamo biokuro, gamtinių dujų (žaliavos) ar kito kuro ištekliaus (žaliavos) įsigijimo kaina yra 10 ar daugiau procentų mažesnė už atitinkamo laikotarpio vidutinę atitinkamos biokuro rūšies rinkos kainą, gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainą ar kito kuro rūšies (žaliavos) rinkos kainą; <...>“.</i>
1.12.	Bendrovės vertinimu šilumos kainų nustatymo metodikos 58.4.5.4 ¹ papunktyje pateikiamos neteisingos nuorodos į kitus metodikos punktus. Pvz. 58.4.5.2 papunktis reglamentuoja kuro, <u>išskyrus gamtines dujas</u> , kainų apskaičiavimą. Arba 58.4.5.3 papunktis, taip pat negalėtų būti tiesiogiai pritaikytas dujoms, nes jame rašoma apie Komisijos skelbiamas kainas, tačiau Komisija 58.4.5.1.1 papunktyje aprašytų kainų neskelbia.	Atsižvelgta iš dalies. Atsižvelgiant į pateiktą pastabą, patikslintas Projekto 1 papunktis ir išdėstytas taip: <i>„<...> 58.4.5.3. jei kuro kainų nustatymo laikotarpiu atitinkamos rūšies kuro Ūkio subjektas nepirko, kuro kaina nustatoma vadovaujantis galiojančiomis kuro pirkimo sutartimis, įvertinant Metodikos 58.4.5.1¹ ir 58.4.5.2 punkte punktuose nustatytą ribojimą. Jei Ūkio subjektas kuro pirkimo sutarčių nėra sudaręs, taikoma Komisijos skelbiama paskutinio mėnesio, einančio prieš galutinių šilumos kainų skaičiavimą, vidutinė atitinkamos biokuro rūšies rinkos</i>

		<p><i>kaina, gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kaina ar kito kuro rūšies (žaliavos) rinkos kaina; <..></i> 58.4.5.4¹. nustatyta kaip faktinė Ūkio subjekto gamtinių dujų atskiro sandorio kaina, jei Ūkio subjektas gamtines dujas įsigijo gamtinių dujų biržoje. Tokiu atveju netaikomas Metodikos 58.4.5.2 58.4.5.1¹–58.4.5.3 punktų ribojimas gamtinių dujų įsigijimo kainai; <...>“.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad tiek šiuo metu galiojančios Metodikos redakcijos, tiek siūlomos Metodikos redakcijos 58.4.5.2 papunktyje nustatyta, kad „Kuro transportavimo ir kitos su kuro (išskyrus biokuro ir gamtinių dujų) įsigijimu susijusios sąnaudų nustatomos pagal faktinius duomenis.“. Taigi, akivaizdu, kad šio punkto nuostatos galioja ir gamtinių dujų įsigijimo sąnaudų vertinimui. Taip pat paaiškiname, kad 58.4.5.1¹ papunktyje minima gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kaina yra skelbiama gamtinių dujų biržos operatoriaus tinklapyje www.getbaltic.com, taip pat bus skelbiama Komisijos tinklapyje www.regula.lt.</p>
1.13.	<p>Nutarimo projekte nenumatytos situacijos, kaip turi būti vertinamos gamtinių dujų kainos, kai ūkio subjektams, kuriems nėra prievolės pirkti gamtines dujas biržoje ir kurie sudarytų paketines gamtinių dujų pirkimo pardavimo sutartis, kai į gamtinių dujų kainą įskaičiuojamos produkto, jo transportavimo bei balansavimo sąnaudų jas atskirai neidentifikuojant.</p>	<p>Komentaras. Įstatymo 32 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai kuro, naudojamo šilumos ir (ar) karšto vandens gamybai, įsigijimas buvo vykdomas ne per gamtinių dujų biržą, pagrįstomis sąnaudomis pripažįstama ir į šilumos ir (ar) karšto vandens kainos kintamąją dedamąją gali būti įtraukiamos įmonės gamtinių dujų įsigijimo sąnaudų, nevirsijančios vidutinės gamtinių dujų biržos kainos. Įstatymas nenumato išimčių dėl gamtinių dujų įsigijimo sąnaudų pripažinimo būtinomis reguliuojama veiklai vykdyti, priklausomai nuo ūkio subjekto sudarytos sutarties formos. Papildomai primintina, kad Metodikos 52 punkte nustatyta, kad ūkio subjektas reguliuojančiajai institucijai turi pateikti išsamią informaciją, reikalingą ir pakankamą reguliuojančiajai institucijai įsitikinti sąnaudų pagrįstumu ir būtinumu. Taigi, ūkio subjektas turi užtikrinti, kad jo teikiama informacija leistų įsitikinti sąnaudų pagrįstumu.</p>
1.14.	<p>Prašome Komisijos paaiškinti ar visais atvejais ūkio subjektas turi teisę, skaičiuodamas mėnesines šilumos kainas, taikyti atitinkamas</p>	<p>Komentaras.</p>

	<p>kuro rūšies kainą 5 proc. didesnę nei rinkos kaina (tais atvejais, kai faktinė kuro kaina didesnė nei 105 proc. rinkos kainos)? Jei taip, ar Komisija šilumos kainų dedamųjų perskaičiavimo/nustatymo metu gali tuos plius 5 proc. prie rinkos kainos pripažinti neleistiniais, neatitinkančiais būtinųjų sąnaudų principo? Ir kaip reikėtų vertinti Komisijos tinklapyje pateikiamą išaiškinimą¹: „jei šilumos tiekėjo faktiškai pirktos kuro (žaliavos) kaina yra aukštesnė už vidutinę atitinkamos kuro rūšies rinkos kainą, galutinės šilumos kainos skaičiavimuose taikoma vidutinė atitinkamos kuro rūšies (žaliavos) rinkos kaina“, kuris nenumato 105 proc. taisyklės taikymo?</p>	<p>Ūkio subjektas, apskaičiuodamas mėnesio šilumos kainas turi vadovautis Metodikos 58.4.5 nuostatomis, kuriose nustatyta, kada ūkio subjektas gali taikyti 105 proc. atitinkamos kuro rūšies rinkos kainos. Kuro įsigijimo sąnaudų pripažinimo būtinosiomis atliekant šilumos kainos (kainų dedamųjų) perskaičiavimą principai nustatyti Metodikos 76 punkte.</p> <p>UAB „Litesko“ minimas išaiškinimas įsigaliojus Projekto nuostatomis bus atnaujintas, kad atitiktų naują teisinį reglamentavimą.</p>
1.15.	<p>Bendrovė negali tinkamai įvertinti Šilumos kainų nustatymo metodikos 22 priedo pakeitimų, nes jame nesimato konkretūs matematiniai veiksmai/formulės, kaip apskaičiuojant nepadengtas kuro sąnaudas bus vertinamos dujų kainos/sąnaudos ar naudojamos formulės atitiks Šilumos kainų nustatymo metodikoje įtvirtintas nuostatas ir kt. Prašome Komisijos informuoti, kada bus viešai paskelbta atnaujinta 22 priedo skaičiuoklė su formulėmis? Taip pat prašome paaiškinti ar 22 priedo II.1a.1 eilutėje gamtinių dujų sąnaudos turi būti nurodomos kartu su transportavimo sąnaudomis, nes prie kitų kuro rūšių, taip pat įsigytų biržoje, tokio detalizavimo nėra?</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Siekiant aiškumo, Metodikos 22 priedas pakoreguotas.</p> <p>Metodikos 22 priedo skaičiuoklė su formulėmis bus paskelbta 2019 m. I ketv.</p> <p>Metodikos 22 priedo II.1a.1 eilutėje turi būti nurodomos gamtinių dujų biržoje įsigytų gamtinių dujų (žaliavos) sąnaudų, akcizo šiam dujų kiekiui sąnaudų, bei prekybos gamtinių biržoje sąnaudų suma. Gamtinių dujų transportavimo sąnaudos šioje eilutėje nenurodomos.</p>
2.	<p>UAB „FORTUM HEAT LIETUVA“ 2018 m. gruodžio 21 d. raštas (reg. Nr. R1-11292)</p>	
2.1.	<p>Manome, kad tai sudarytu vienodas sąlygas dujas naudojančioms įmonėms su biokurą naudojančiomis įmonėmis:</p> <p>„58.4.5.1¹. nustatytas kaip vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, ir paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pervedimų gamtinių dujų biržoje svertinių kainų skirtumo suma, tačiau ne daugiau kaip 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą. Jei Ūkio subjekto atitinkamo mėnesio faktiškai pirktų gamtinių dujų (žaliavos) kaina yra</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Įstatymo 1 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytas vienas iš įstatymo tikslų – mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams. Įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šilumos ir (ar) karšto vandens <u>kainos grindžiamos tiekėjo būtinomis (valstybės normuojamomis) šilumos ar karšto vandens ruošimo (pirkimo), perdavimo, įvadinių atsiskaitomųjų šilumos ir (ar) karšto vandens apskaitos prietaisų įrengimo, priežiūros ir patikros, sąskaitų (mokėjimo pranešimų) už šilumą ir (ar) karštą vandenį parengimo ir pateikimo vartotojams bei apskaitos sąnaudomis.</u></p>

¹ <https://www.regula.lt/siluma/Puslapiai/kuro-ir-perkamos-silumos-kainos/vidutine-salies-kuro-zaliavos-kaina.aspx>

	<p>žemesnė už vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, ir paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš galutinių šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje svertinių kainų skirtumo sumą, neviršijančią 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje, galutinės šilumos kainos skaičiavimuose taikoma faktinė gamtinių dujų (žaliavos) kaina. Vidutinė gamtinių dujų biržos kaina atitinka gamtinių dujų biržos operatoriaus skelbiamą mėnesio Baltijos šalių gamtinių dujų kainų indeksą Lietuvos prekybos aikštelėje (BGSİ Lithuania). Paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš galutinių šilumos kainų skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje svertinių kainų skirtumas atitinka gamtinių dujų biržos operatoriaus skelbiamą skirtumą Lietuvos prekybos aikštelėje.“.</p>	<p>Komisijos vertinimu, Projekte siūlomos sąnaudų pripažinimo būtinosiomis ir įtraukimo į reguliuojamas kainas nuostatos, leidžia užtikrinti minėtų Įstatymo nuostatų įgyvendinimą.</p>
3.	UAB GET Baltic 2018 m. gruodžio 21 d. raštas Nr. 1812-03	
3.1.	<p>Bendrovė įvertinusi Metodikos projekte naujai siūlomą 58.4.5.1¹ punktą, kuriuo nustatoma riba įsigyjamų gamtinių dujų kainai, siūlo Komisijai atsižvelgti į žemiau nurodytas aplinkybes ir argumentaciją bei atitinkamai pakoreguoti nurodytą punktą, patikslinant jį ir atsisakant nuostatos (kriterijaus) – vertinti paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje svertinių kainų skirtumą.</p> <p>1.1. Bendrovės vertinimu, nurodytas kriterijus didina neapibrėžtumą tiek šilumos gamintojams, tiek ir gamtinių dujų tiekėjams. Dėl siūlomo papildomo kriterijaus tolerancijos riba tampa nekonkreči (neapibrėžta). Toks neapibrėžtumas skatintų gamtinių dujų tiekimo įmones ir kitus gamtinių dujų biržos dalyvius keisti prekybos gamtinių dujų biržoje strategijas, kurios galėtų neigiamai atsiliepti rinkos vystymuisi ir jos patrauklumui (žiūrėti 1.2 punktą).</p> <p>1.2. Bendrovės nuomone, ši nuostata (kriterijus) skatintų gamtinių dujų biržos dalyvius, kurie suinteresuoti, kad įsigytų gamtinių dujų kainos būtų pripažintos tinkamomis ir įtrauktos į šilumos ir karšto</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Komisijos vertinimu, UAB GET Baltic 1.1-1.2 pastabos, kaip beje nurodo ir pati bendrovė, yra daugiau hipotetinės. Kaip jau minėta (žr. 2.1 pastabos vertinimą) siekiant įgyvendinti Įstatymo nuostatas, į reguliuojamas kainas turėtų būti traukiamos tik būtinosios gamtinių dujų įsigijimo sąnaudos.</p> <p>Papildomai pažymėtina, kad Projekte siūloma vertinti paskutinių dvylikos mėnesių, einančių prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų gamtinių dujų biržoje vidutinių svertinių kainų skirtumą. Komisijos nuomone, vertinant 12 mėnesių laikotarpį tolerancijos riba yra aiški ir stabili.</p> <p>Atsižvelgta į UAB GET Baltic 1.3. pastabą (žr. 1.3 pastabos vertinimą).</p>

vandens kainas, siekti padidinti gamtinių dujų biržoje perkamų ir paduodamų gamtinių dujų pavedimų skirtumą taip minimizuojant riziką, kad gamtinių dujų kaina pagal sudarytas dvišales sutartis bus didesnė nei vidutinė biržos gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kaina šalyje paskutinį mėnesį ir paskutinių dvylikos mėnesių gamtinių dujų pardavimo ir pirkimo pavedimų biržoje svertinių kainų skirtumo suma. Bendrovė siūlo šią hipotetinę, tačiau tikrai realią ir galimą situaciją įvertinti. Biržos dalyviai perkantys gamtines dujas biržoje sąmoningai gali pradėti teikti pirkimo pavedimus ženkliai mažesnėmis kainomis, o tokius veiksmus grįsti kaip siekį įsigyti gamtines dujas kuo mažesne kaina. Tuo tarpu, gamtinių dujų pardavėjai, kurie gamtines dujas parduoda netik gamtinių dujų biržoje, bet ir dvišaliais kontraktais (tiekimo įmonės), norėdamos apsaugoti savo klientus su kuriais yra sudarytos dvišalės sutartys prekybos sesijos pradžioje teiktų pardavimo pavedimus aukštesne kaina.

Pažymėtina, kad toks gamtinių dujų biržos dalyvių elgesys galėtų būti laikytinas piktnaudžiavimo rinka pasireiškimo forma, kaip manipuliavimas arba bandymas manipuluoti rinka, ir atitinkamai pažeistų tiek Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo, Prekybos elektros energija ir gamtinėmis dujomis priežiūros taisyklių ir Bendrovės Prekybos gamtinių dujų biržoje reglamento nuostatas. Nesant susiformavusios praktikos, tokių biržos dalyvių veiksmų vertinimas, būtų sudėtingas ir reikalautų nemažai papildomų resursų tiek biržos operatoriui tiek Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai. Atkreiptinas dėmesys, kad turėtų būti vengiama teisės aktais kurti aplinkybes skatinančias piktnaudžiavimo atvejus didmeninėje energetikos rinkoje.

Papildomai pažymėtina, kad dėl galimo manipuliavimo nepagrįstai išaugęs ir viešai skelbiamas skirtumas tarp pirkimo ir pardavimo pavedimų gamtinių dujų biržoje, neabejotinai darytų neigiamą įtaką rinkos vystymuisi ir mažintų rinkos patrauklumą, bei gamtinių dujų biržos patrauklumą.

	<p>1.3. Bendrovė atkreipia dėmesį, kad Metodikos projekto 58.4.5.1¹ punkto 3 sakinyje, nurodyta, kad „<i>Vidutinė gamtinių dujų biržos kaina atitinka gamtinių dujų biržos operatoriaus skelbiamą mėnesio Baltijos šalių gamtinių dujų kainų indeksą Lietuvos prekybos aikštelėje (BGSi Lithuania)</i>“. Bendrovės nuomone ši nuostata turėtų apibrėžti prieš tai vartojamą sąvoką „vidutinė gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kaina“, todėl žodis „biržos“ keistinas į „(žaliavos) rinkos kaina šalyje“.</p> <p>Atsižvelgiant į tai kas nurodyta, Bendrovė siūlo Metodikos projekto 58.4.5.1¹ punktą išdėstyti taip:</p> <p>„58.4.5.1¹. nustatytas kaip vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, tačiau ne daugiau kaip 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą. Jei Ūkio subjekto atitinkamo mėnesio faktiškai pirktų gamtinių dujų (žaliavos) kaina yra žemesnė už vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje paskutinį mėnesį, einantį prieš šilumos kainų (kainų dedamųjų) skaičiavimą, neviršijančią 105 proc. vidutinės gamtinių dujų (žaliavos) rinkos kainos šalyje, galutinės šilumos kainos skaičiavimuose taikoma faktinė gamtinių dujų (žaliavos) kaina. Vidutinė gamtinių dujų (žaliavos) kaina atitinka gamtinių dujų biržos operatoriaus skelbiamą mėnesio Baltijos šalių gamtinių dujų kainų indeksą Lietuvos prekybos aikštelėje (BGSi Lithuania).“</p>	
3.2.	<p>Atsižvelgiant į tai, kad Metodikos projektu pakoreguotas 58.4.5.1 punktas bei Metodiką siūloma papildyti nauju 58.4.5.1¹ punktu, atitinkamai turėtų būti pakoreguotas ir Metodikos projekto 58.4.5.4¹ punkto antras sakinytis, į nurodytų punktų intervalą įtraukiant pakoreguotą 58.4.5.1 punktą bei 58.4.5.1¹ punktą, nustatantį gamtinių dujų įsigijimo kainų ribą, ir šį punktą išdėstyti taip: 58.4.5.4¹ punkto „58.4.5.4¹. nustatyta kaip faktinė Ūkio subjekto gamtinių dujų atskiro sandorio kaina, jei Ūkio subjektas gamtines dujas įsigijo gamtinių dujų biržoje. Tokiu atveju netaikomas Metodikos 58.4.5.1–58.4.5.3 punktų ribojimas gamtinių dujų įsigijimo kainai;“.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Žr. 1.12 pastabos vertinimą.</p>